

U celostátního referenda se s eDemokracií nepočítá

V lednu 2012 bude Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR dále jednat o vládním návrhu ústavního zákona o celostátním referendu (sněmovní tisk 520/0 z roku 2011). V projednávaném návrhu se bohužel s možností elektronického hlasování v celostátním referendu nepočítá.

Přehled aktuální judikatury

Jaromír Šavelka

Česká republika

Kolektivní správce k počítačovým programům ustanoven nebude

Soud	Nejvyšší správní soud
Sp. zn.	5 As 38/2008
Datum	2. února 2011
Fáze řízení	kasační stížnost
Dostupnost	http://www.nssoud.cz/

Dne 2. února 2011 Nejvyšší správní soud definitivně ukončil vleklé řízení týkající se udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy majetkových autorských práv k počítačovým programům.¹ Výsledkem řízení je zamítnutí kasační stížnosti žalobce (Bezpečnostní softwarové asociace – Svaz softwarové ochrany) a tím pádem definitivní odmítnutí požadavku, aby bylo tomuto subjektu uděleno oprávnění k výkonu kolektivní správy týkající se počítačových programů. V konečné fázi řízení se Nejvyšší správní soud dokonce obrátil na Soudní dvůr Evropské unie s předběžnou otázkou ohledně výkladu některých ustanovení evropské směrnice o ochraně počítačových programů.² Zatímco rozsudek Soudního dvora vydaný jako odpověď na předběžnou otázku započal revoluci v oblasti autorskoprávní ochrany funkcionality počítačových programů, rozsudek Nejvyššího správního soudu není velkým překvapením. Závěry je přitom třeba rozdělit do dvou oddělených rovin. První, zřejmě významnější, se týká žádosti BSA vztahující se k právům povinně kolektivně spravovaným, konkrétně užití počítačových programů jakožto autorských děl kabelovým přenosem, a dále právům, jež mohou být předmětem rozšířené kolektivní správy, konkrétně právům na vysílání počítačových programů jakožto autorských děl televizí a práv na provozování televizního vysílání počítačových programů jakožto autorských děl. Nejvyšší správní soud doslova uvedl, že ve vztahu k těmto právům poskytl Soudní dvůr Evropské unie jednoznačnou odpověď, kterou lze interpretovat jedine tak, že tento typ kolek-

tivní správy nepřichází vzhledem k povaze počítačových programů v úvahu. Co se týče těch způsobů užití počítačových programů, u nichž by majetková autorská práva byla toliko předmětem dobrovolné kolektivní správy, ztotožnil se Nejvyšší správní soud s napadeným závěrem Městského soudu v Praze ohledně neúčelnosti takové kolektivní správy. Zvláště zdůraznil, že *„podmínka účelnosti dobrovolné kolektivní správy uvedená v § 98 odst. 6 písm. b) autorského zákona bude skutečně naplněna tam, kde je pro nositele práv nemožné nebo velmi obtížné kontrolovat užití děl (či jiných předmětů ochrany) a uplatňovat individuálně právo na odměnu za udělení licence k užití.“*

Evropská unie

Sabam

Soud	Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.	C-70/10
Datum	24. listopadu 2011
Fáze řízení	předběžná otázka
Dostupnost	http://curia.europa.eu/

Dne 24. listopadu 2011 vydal Soudní dvůr Evropské unie dlouho očekávaný rozsudek ve věci Scarlet Extended SA v. SABAM. Předmětem sporu byla mj. klíčová otázka, zda je v souladu s právem EU, pokud vnitrostátní soud nařídí ISP (poskytovatel služeb internetu) zavést vůči všem svým zákazníkům preventivní systém filtrování všech příchozích i odchozích elektronických sdělení přenášených prostřednictvím jeho služeb za účelem identifikace pohybu elektronických souborů obsahujících určitý autorskoprávně chráněný obsah a následně zablokovat jejich přenos. SDEU konstatoval, že *„takový preventivní dohled by vyžadoval aktivní sledování veškerých elektronických sdělení přenášených v síti dotyčného ISP, takže by se vztahoval na veškeré přenášené informace a na všechny zákazníky využívající tuto síť. Takový příkaz by tedy tomuto poskytovateli ukládal povinnost aktivního dohledu nad všemi údaji každého z jeho zákazníků za účelem předcházení jakémukoli budoucímu porušování práv duševního vlastnictví. Z toho plyne, že tímto příkazem by uvedenému ISP byla uložena povinnosť obecného dohledu, která je zakázána článkem 15 odst. 1 směrnice 2000/31.“* Mimoto navíc vyslovil SDEU domněnku, že by takový příkaz mohl vést k zásahu do svobody podnikání dotyčného ISP a je rovněž problematický z pohledu ochrany osobních údajů. Národnímu soudu tedy vzkázal, že příkaz zavést výše pospaný systém filtrování je v rozporu s právem EU.

Loreal v eBay

Soud	Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.	C-324/09
Datum	12. července 2011
Fáze řízení	předběžná otázka
Dostupnost	http://curia.europa.eu/

1 Vizte § 98 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů. Soudní dvůr Evropské unie v řízení o předběžné otázce vydal rozsudek sp. zn. C-393/09. Toto rozhodnutí bylo diskutováno v Revue pro právo a technologie č. 2/2010.

Dne 12. července 2011 vydal Soudní dvůr Evropské unie rozsudek podávající odpověď na předběžnou otázku, která vyvstala ve známkoprávním sporu mezi společností L'Oréal a eBay. Předmětem předběžné otázky byla celá řada sporných okruhů, avšak z našeho pohledu jsou zajímavé zejména úvahy týkající se odpovědnosti ISP. V jádru sporu leží skutečnost, že prostřednictvím on-line tržiště eBay třetí osoby prodávají v evropském hospodářském prostoru výrobky společnosti L'Oréal chráněné ochrannou známkou. K vyčerpání práva z ochranné známky přitom nemohlo dojít, neboť se jedná o výrobky, které nebyly vlastníkem ochranné známky samotným, ani s jeho souhlasem, na tento trh uvedeny. Otázkou pak zůstává, zda je za škodu, která by takto měla vzniknout, odpovědná též společnost eBay a nebo je její odpovědnost prostřednictvím zvláštní úpravy právní odpovědnosti poskytovatelů služeb internetu vyloučena. SDEU k této problematice uvedl, že: "národní soud v této souvislosti musí přezkoumat, zda si společnost eBay byla ve vztahu k dotčeným nabídkám k prodeji a v rozsahu, v němž poškodily ochranné známky společnosti L'Oréal, "vědoma skutečností nebo okolností, z nichž by byla zjevná protiprávní činnost nebo informace". V tomto posledním ohledu stačí pro neuplatnění výjimky z odpovědnosti [...] na poskytovatele služby informační společnosti, aby si tento poskytovatel byl vědom skutečností nebo okolností, na základě nichž by hospodářský subjekt postupující s řádnou péčí musel konstatovat dotčenou protiprávnost [...]" Důležité je rovněž vyjádření SDEU k možnostem vnitrostátních soudů zákazy omezit činnost ISP, jakými jsou například on-line tržiště". Dle SDEU totiž: "vnitrostátní soudy příslušné v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví mohou nařídít provozovateli on-line tržiště přijetí opatření, která přispívají nejen k ukončení porušování těchto práv uživateli tohoto tržiště, ale také k předcházení dalším porušováním tohoto druhu. Tyto soudní zákazy musejí být účinné, přiměřené, odrazující a nesmí vytvářet překážky právem dovolenému obchodu."

Interflora

Soud	Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.	C-323/09
Datum	22. září 2011
Fáze řízení	předběžná otázka
Dostupnost	http://curia.europa.eu/

Dne 22. září 2011 rozhodl Soudní dvůr Evropské unie další ze série předběžných otázek týkajících se problematiky "keyword advertising" - Interflora Inc. v. Marks & Spencer. Interflora (USA) je společnost provozující síť pro doručování květin po celém světě. Společnost M&S (Velká Británie) je významným provozovatelem sítě maloobchodních prodejen a jednou z jejích činností je prodej a doručování květin. Při použití služby "AdWords" si společnost M&S zvolila jako klíčová slova výraz "Interflora" a jeho různé varianty. Inzeráty nabízené v sekci sponzorované odkazy pak měly zejména následující podobu: "M&S Flowers Online,

www.marksandspencer.com/flowers, *Gorgeous fresh flowers & plants, Order by 5 pm for next day delivery*". Společnost Interflora má přitom ve Velké Británii zapsanou slovní ochrannou známku "INTERFLORA". Předmětem předběžné otázky, kterou se SDEU rozhodl položit High Court of Justice, Chancery Division, bylo vyložit některé souvislosti práva EU, jejichž přesná interpretace je nezbytná k posouzení, zda předmětným jednáním nedošlo k neoprávněnému zásahu do výlučných práv majitele ochranné známky. SDEU v odpovědi jednoznačně vymezil tři funkce ochranné známky, jež hypoteticky mohou být předmětným jednáním narušeny, a sice funkci označení původu, reklamní funkci a investiční funkci. Do funkce označení původu by předmětné jednání zasahovalo, pokud by bylo způsobitelné zmást předmětného spotřebitele, co se původu zboží týče. V konkrétním případě by tomu bylo tehdy, pokud by spotřebitel na základě sponzorovaného odkazu nabyt dojmu, že nabízené služby zajišťuje některá z poboček společnosti Interflora. Za zásah do reklamní funkce je třeba považovat takové jednání, které neoprávněným způsobem sníží nebo ztíží využitelnost ochranné známky pro propagaci výrobku nebo služeb. Již dříve však SDEU konstatoval, že běžné užití termínu odpovídajícího slovní ochranné známce v rámci služby "AdWords" takovým zásahem není. Co se investiční funkce týče, lze zásah spatřovat ve dvou nežádoucích efektech ve vztahu k ochraně známce, a sice tzv. "rozmělnění" a "pošpinění". O rozmělnění se jedná tehdy, když předmětná praktika vede ke snížení rozlišovací schopnosti známky - například se výraz stává generickým označením typu výrobku. O pošpinění jde tehdy, pokud dochází k zásahu do dobré pověsti majitele ochranné známky, výrobku nebo poskytovaných služeb. Je pak samozřejmě na soudech jednotlivých členských států, aby posoudily, zda k zásahům do výše uvedených funkcí ochranné známky v konkrétním případě došlo či nikoli.

USA

Soud	United States District Court for the District of Columbia
Sp. zn.	11-449 (JMF/RCL)
Datum	3. října 2011
Fáze řízení	druhý stupeň
Dostupnost	http://legaltimes.typepad.com/files/lamberth_ruling.pdf

Dne 3. října 2011 vydal United States District Court for the District of Columbia velmi zajímavý rozsudek týkající se poskytnutí záznamů ohledně užívání mobilně komunikačního zařízení. Z pohledu českého, resp. evropského, právního prostředí není třeba význam tohoto rozhodnutí přeceňovat. Minimálně z akademického pohledu je však mimořádně zajímavé, s jakou jistotou a razancí soud zrušil rozhodnutí první instance, která odepřela orgánům činným v trestním řízení vydat příkaz ke zpřístupnění některých specifických záznamů. Poukázáno bylo zejména na zásadní rozdíl mezi sledovacími prostředky (kdy je možno o subjektu přesně

zjistit, kde a jak se v určitém časovém horizontu pohyboval) a poskytováním specifických informací týkajících se užití mobilně komunikačního zařízení (například o uskutečněných hovorech). V Evropě je přitom neustále upozorňováno na možnost zneužití těchto záznamů – v krajním případě též jako zmíněných sledovacích prostředků.

Využití RFID v umění a kultuře

Eva Fialová*

Abstrakt:

RFID je technologií umožňující jednoznačnou identifikaci na dálku. Díky tomu našlo RFID uplatnění hlavně v obchodě a v logistice, kde slouží k zaznamenávání informací o výrobku a jeho pohybu od výrobce ke spotřebiteli. Výrobky však nejsou jedinými objekty, které jsou za použití této technologie sledovány. Další oblastí, v níž RFID může přinést zefektivnění práce a zpřesnění informací, je oblast kultury. Tento příspěvek se zabývá možnostmi, jež skýtá RFID technologie v kultuře, jakož i případnými riziky, které sebou tato technologie přináší.

Abstract:

RFID is a technology that enables the unique identification at distance. This is the reason why RFID is used mostly in trade and logistics for recording information about a product and its movement from a producer to a consumer. Nevertheless, the products are not the only objects that are being tracked by the technology. Another field where RFID can make work more effective and the information more accurate is culture. This paper deals with possibilities that RFID offers in culture, but also with risks that the technology can cause.

Klíčová slova:

RFID, kultura, inventarizace, marketing

Keywords:

RFID, culture, stock acting, marketing

I. Úvod

RFID je zkratkou pro Radio Frequency Identification neboli identifikace na základě radiových frekvencí. Součástí technologie je tzv. tag obsahující čip s anténou a čtečka. Na čipu jsou uložena data a anténa přijímá signál vysílaný čtečkou. Na tomto principu funguje pasivní RFID tag. Aktivní RFID tag obsahuje kromě čipu a antény ještě baterii, takže sám vyhledává čtečku v okolí.

I když se RFID používá převážně pro identifikaci produktů v obchodu a logistice, je aplikace této technologie možná také v kulturních institucích (galeriích, muzeích a knihovnách) a soukromých sbírkách. I tam slouží k identifikaci uměleckých děl a informacím o nich

RFID je rovněž využíváno k rozpoznávání padělků. Výrobek je opatřen RFID tagem a osoba, jež má na určení pravosti výrobku zájem, si prostřednictvím čtečky

(a se čtečkou spojené databázi dat) snadno ověří, zda se nejedná o padělané zboží.

Velký rozvoj zažívají v současné době „chytré“ mobilní telefony, které jsou vybaveny aktivním RFID tagem i čtečkou současně. Tyto telefony vysílají informace směrem ke čtečkám v okolí, a zároveň zachytávají data uložená na RFID tagech umístěných na okolních objektech, např. na reklamních panelech či na poutacích restaurací. Majitel chytrého telefonu může tímto způsobem obdržet zprávu o nabídce na jídelním lístku ve chvíli, kdy se dostane do blízkosti restaurace používající tuto technologii k přilákání zákazníků.

II. Inventarizace a zajišťování exponátů

RFID technologie je postupně zaváděna v oblasti umění a kultury. Muzea a galerie mají ve svých sbírkách mnohem větší množství uměleckých děl a jiných artefaktů, než vystavují veřejnosti. Tyto exponáty jsou uloženy inventářích a pro účely vystavení či badatelské činnosti jsou často přenášeny či převáženy na jiná místa. K efektivnímu a přesnému uskladnění a opětovnému nalezení exponátu v inventáři lze použít RFID. Každému z nich se přiřadí štítek s RFID tagem, na němž jsou uloženy relevantní informace. Kromě informací faktografických, jako je název, rok vzniku a autor, je-li znám, může tag obsahovat také data o lokalizaci díla v konkrétní části inventáře, podmínky, které je třeba při uchování díla dodržet (teplota, vlhkost vzduch, intenzita světla), či specifický autentifikační kód. Těmito informacemi se exponáty opatrovaly i dříve, rozdíl však spočívá v rychlosti, v jaké je možno informace o exponátu získat. Data uložená na tagu jsou pomocí čtečky přenesena do databáze, kde jsou uchovávána. Při návratu exponátu zpět do inventáře je jeho původní umístění snadno pomocí databáze dohledatelné, opět pomocí čtečky a tagu. Čtečka načte data uložená na tagu. K těmto datům jsou poté přiřazeny informace o artefaktu uložené v databázi. Stejným způsobem je možné v inventářích najít špatně umístěná díla. Protože se přenos dat mezi čtečkou a tagem děje na dálku bez nutnosti čtečku k tagu přiložit, nemusí zaměstnanec muzea otvírat každý úložný prostor zvlášť a ztracený exponát fyzicky hledat. Stačí, aby procházel se čtečkou v přiměřené vzdálenosti od úložných prostor.

Velkým problémem jsou krádeže a vývoz uměleckých děl. Technologie RFID krádežím uměleckých děl sama nezabrání, ani „nevystopuje“ ukradený předmět. Radiové signály, jež vydává čtečka, popř. aktivní tag, mají dosah maximálně několik metrů. Pachatelé mohou navíc opatřit dílo tzv. Faradayovou klecí. Signál z čtečky se k tagu umístěnému uvnitř klece nedostane. K využití RFID dojde až v případě, že policie či celníci při kontrole najdou umělecká díla, u nichž mají podezření, že se jedná o díla kradená. Nemusí se spoléhat na fyzický popis, jenž může být nepřesný nebo pachatelé pozmeněný. Za použití čtečky RFID a databáze kradených děl, v níž budou uloženy autentifikační kódy, policie, resp. celníci rychle zjistí, zda jde o kradené dílo. RFID tagy jsou velmi malé (nejmenší z nich má rozměry 0,05 mm x 0,05 mm²) a lze je šetrně vložit i do samotného díla.

1 World's tiniest RFID tag unveiled (Odhalen nejmenší RFID tag na světě). *BBC News* [online]. Vydáno 23. března 2007 [cit. 2011-08-12]. Dostupné z:

* evafialova@mail.muni.cz, ÚPT PrF MU